

PLAN ZA MODERNIZACIJU EUROPSKOG SUSTAVA VISOKOG OBRAZOVANJA

[TEKST: Darko Huljenić
FOTO: iz Ericssonove arhive]

Svakodnevno smo bombardirani informacijama o temi krize i dolazi li ponovo, vidi li se pozitivan trend izlaska iz krize ili nam se sprema još gora i ozbiljnija kriza u svjetskom i EU gospodarstvu. U poplavi takvih zabrinjavajućih diskusija i vijesti u pozadini se donose vrlo pozitivne odluke i inicijative.

Generalno promatrajući, zadnjih nekoliko godina uočava se da su zemlje koje su imale duboko ukorijenjene proizvodne kapacitete te zemlje koje su imale kvalitetno educirano stanovništvo, jednostavnije i s manje posljedica brodile kroz vrlo promjenjiva gospodarska kretanja. Većina razvijenih zemalja je poticala ulaganja u nove proizvode i stvaranje novog znanja. U današnjem trendu stvaranja ekonomije znanja primarnu ulogu imaju institucije za visoko obrazovanje i istraživanje (osnovna i srednja škola su polazna i nužna osnova da bi se krenulo u ekonomiju znanja i ne razmatraju se posebno). Temeljem takvih postavki

Europska komisija je definirala dodatnu strategiju potreba razvoja visokog obrazovanja u sklopu svoje strategije Europa 2020. Osnovni je stav da sustav visokog obrazovanja ima znatno veći potencijal i očekivani doprinos od onoga što trenutno pruža i što bi trebao ostvarivati u agendi za Europu 2020.

To je posebno naglašeno ako se uzme u obzir činjenica koliko su prosperitetne svjetske ekonomije uložile u razvoj obrazovanja do sada i kakvi su im planovi.

NEDOVOLJNO ISTRAŽIVAČA

Očekivanja su da će 2020. godine biti potrebno oko 35% visokoobrazovane radne snage u svim zanimanjima. Trenutačno je to samo 26%. Europa zaostaje i u broju istraživača na 100 zaposlenih i ima ih 6. U SAD 9, a u Japanu 11). Ekonomija zasnovana na znanju zahtijeva ljude s miješanim vještinama: prenosive kompetencije, e-vještine za rad u digitalnom dobu, kreativnost i fleksibilnost te jako dobro razumijevanje svog osnovnog područja djelovanja (znanost, tehnologija, inženjerstvo, matematika). Trenutačno tržište radne snage pokazuje da je jako teško pronaći prave ljude za takve poslove.

NUŽNA REFORMA

Stanje institucija visokog obrazovanja u europskom prostoru nije idilično, jer je samo 200 europskih visokoškolskih institucija (od njih 4000) rangirano u svjetskih top 500, a od toga samo 3 u top 20. To je ujedno i alarm da se mora provesti reforma visokoškolskih

ustanova (što je odgovornost samih zemalja članica gdje ustanove djeluju i prvenstveno ustanova) s ciljem: povećavanja broja visoko obrazovanih ljudi, povećavanja kvalitete i relevantnosti obrazovanja, stvaranje okvira za efektivno upravljanje i financiranje obrazovanja i istraživanja te jačanje trokuta znanja između obrazovanja, istraživača i poslovnog sektora. Jedan od vrlo važnih traženih principa je i internacionalizacija visokog obrazovanja. Kada govorimo o brojkama tada su ulaganja u EU na razini 1,3% BDP-a, (u USA 2,7%, u Japanu 1,5 %). Europa je za razdoblje 2007.-2013. godine predviđjela fondove u iznosu od 72,5 milijardi eura za obrazovanje i trening te još 60 milijardi eura za istraživanje i inovacije. Od 2014.-2020. godine predviđeno je 84 milijarde eura samo za europski socijalni fond koji bi trebao osigurati da svi imaju jednaku dostupnost do obrazovanja i mogućnosti (za studente iz ugroženih socijalnih i materijalnih kategorija). Ako se žele postići postavljeni ciljevi vezano uz broj visoko obrazovanih ljudi i držati korak s najrazvijenijim svjetskim gospodarstvima, onda je takvo ulaganje nužnost.

GDJE JE HRVATSKA?

Po nekim mjerilima dosta daleko, kako u smislu političke volje da se te stvari ozbiljno pokrenu tako i u financijskom smislu moguće potpore takvih inicijativa. No kako smo pred vratima EU tako možemo imati i dodatni optimizam da ćemo biti ubrzani pokrenuti se. No uzimajući u obzir upravo završeni 11. Ljetni kamp Ericssona Nikole Tesle možemo reći da u Hrvatskoj imamo i stvari koje su bile vizionarske i mogu poslužiti kao ogledni primjer stvaranja trokuta znanja. No takvih primjera nam treba puno više da bismo se održali u svjetskoj utakmici i trebamo djelovati s više kohezije i vjere u same sebe.